

Projekt

z dnia 18 lutego 2026 r.
Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY GMINY TARNOWO PODGÓRNE**

z dnia 24 lutego 2026 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2026 - 2028

Na podstawie art.18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz.U. z 2025 roku poz.1153 z późn.zm.) w związku z art. 176 pkt 1 oraz art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity: Dz.U. z 2025 roku poz.49 z późn.zm.) Rada Gminy Tarnowo Podgórne uchwala co następuje:

§ 1. Uchwala się "Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2026 - 2028", który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2026 – 2028

Tarnowo Podgórne 2026

Spis treści

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2026 – 2028	1
1. Wstęp	3
2. Podstawy prawne programu	4
3. Dane demograficzne – wybrane elementy z analizą	5
4. Formy wsparcia rodzin – wybrane obszary	7
4.1 Asystent rodziny	11
4.2 Placówki wsparcia dziennego	17
4.3 Wsparcie kobiet w ciąży i rodzin	19
4.4 Współpraca z organizacjami pozarządowymi i szkołami	21
5. Analiza SWOT	23
6. Zasoby instytucjonalne Gminy Tarnowo Podgórne	26
7. Odbiorcy Programu	29
8. Zadania i cele	30
9. Finansowanie	32
10. Przewidywane efekty realizacji Programu	33
11. Koordynowanie i realizacja Programu	34
12. Podsumowanie	35

1. Wstęp

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Tarnowo Podgórne na lata 2026 - 2028, zwany dalej Programem powstał w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Program ma na celu wprowadzenie odpowiednio zintegrowanych działań, które przyczynią się do polepszenia statusu rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji zarówno społecznej jak i socjalnej. Działania te mają również za zadanie pozytywnie wpłynąć na funkcjonowanie rodzin w społeczeństwie oraz przeciwdziałać takim zjawiskom jak ubóstwo, bezrobocie, uzależnienia czy przemoc domowa.

Tworząc Program opierano się w głównej mierze na zapisach i przesłaniu preambuły w/w ustawy tj.: „Dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju, i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami.”

Rodzina jest podstawową jednostką w społeczeństwie. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej stanowi, że małżeństwo jako związek kobiety i mężczyzny, rodzina, macierzyństwo i rodzicielstwo znajdują się pod ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej. Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka. Każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją. Dziecko pozbawione opieki rodzicielskiej ma prawo do opieki i pomocy władz publicznych. W toku ustalania praw dziecka organy władzy publicznej oraz osoby odpowiedzialne za dobro dziecka są zobowiązane do wysłuchania i w miarę możliwości uwzględnienia zdania dziecka.

W preambule Konwencji o prawach dziecka wskazano, że rodzina jako podstawowa komórka społeczeństwa oraz naturalne środowisko rozwoju i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, powinna być otoczona niezbędną ochroną oraz wsparciem, aby mogła w pełnym zakresie wypełniać swoje obowiązki w społeczeństwie. Uznano, że dziecko dla pełnego i harmonijnego rozwoju swojej osobowości powinno wychowywać się w środowisku rodzinnym, w atmosferze szczęścia, miłości i zrozumienia.

Na jednostkach samorządu terytorialnego spoczywa obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym w/w ustawą. Obowiązek ten jednostki samorządu terytorialnego realizują w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.

Zgodnie z zapisami ustawy do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. Rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych Gmina zapewnia wsparcie, które polega w szczególności na:

- 1) analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;
- 2) wzmocnieniu roli i funkcji rodziny;
- 3) rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny;
- 4) podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny;
- 5) pomocy w integracji rodziny;
- 6) przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;
- 7) dążeniu do reintegracji rodziny.

Wspieranie rodziny jest prowadzone w formie:

- 1) pracy z rodziną;
- 2) pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.

Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.

Mając na względzie powyższe, a w szczególności kierując się dobrem dziecka i dobrem rodziny opracowano Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2026-2028. Priorytetem Programu jest wsparcie rodzin w ich prawidłowym funkcjonowaniu a działania podejmowane w tym celu powinny być interdyscyplinarne i spójne.

2. Podstawy prawne programu

Zapisy Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Tarnowo Podgórne na lata 2026-2028 są odzwierciedleniem standardów i norm prawa wynikających z ustawodawstwa krajowego, znajdujących się między innymi w:

- 1) ustawie z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U.2025.49 t.j. z dnia 2025.01.15),

- 2) ustawie z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U.2025.1214 t.j. z dnia 2025.09.03),
- 3) ustawie z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U.2024.1673 t.j. z dnia 2024.11.15),
- 4) ustawie z dnia 25 lutego 1964r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U.2023.2809 t.j. z dnia 2023.12.29),
- 5) ustawie z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U.2023.2151 t.j. z dnia 2023.10.06),
- 6) ustawie z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U.2023.1939 t.j. z dnia 2023.09.20),
- 7) ustawie z dnia 6 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz.U.2024.1829 t.j. z dnia 2024.12.11),
- 8) ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U.2025.1208 t.j. z dnia 2025.09.02),
- 9) ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U.2025.438 t.j. z dnia 2025.04.04),
- 10) ustawie z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz.U.2024.1512 t.j. z dnia 2024.10.14),
- 11) ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz.U.2025.1338 t.j. z dnia 2025.10.03).

3. Dane demograficzne – wybrane elementy z analizą

Gmina Tarnowo Podgórne jest gminą wiejską położoną w województwie wielkopolskim, w powiecie poznańskim. Gmina Tarnowo Podgórne graniczy z gminami: Kaźmierz, Rokietnica, Dopiewo, Buk, Duszniki, Poznań. Siedzibą Gminy jest Tarnowo Podgórne. Powierzchnia Gminy Tarnowo Podgórne wynosi 102km², co stanowi 5,4% powierzchni powiatu, 2,92 % powierzchni województwa.

Strukturę ludności i rodzin w latach 2023 - 2025 przedstawiają poniższe tabele:

Wykres 1 Liczba ludności w Gminie Tarnowo Podgórne

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Spraw Obywatelskich

Tabela 1 Liczba ludności w Gminie Tarnowo Podgórne wg kategorii wiekowej

Kategoria	Stan na 31.12.2023 r.			Stan na 31.12.2024 r.			Stan na 31.12.2025 r.		
W wieku	0-17	18-60	pow. 60	0-17	18-60	pow. 60	0-17	18-60	pow. 60
Kobiety	3662	8532	3456	3696	8715	3538	3688	8934	3611
Mężczyźni	3827	8634	1941	3859	8769	2007	3927	9001	2060

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Spraw Obywatelskich

Tabela 2 Struktura rodzin objętych pomocą społeczną Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie Podgórny

	Liczba dzieci w rodzinie						
Liczba rodzin	1 dziecko	2 dzieci	3 dzieci	4 dzieci	5 dzieci	6 dzieci	7 i więcej dzieci
2023 r.	18	16	9	5	1	1	0
2024 r.	13	13	5	4	2	0	0
2025 r.	10	10	8	1	1	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Ośrodka Pomocy Społecznej oraz Wydziału Spraw Obywatelskich

Tabela 3 Dane dotyczące zawartych małżeństw, zgonów i urodzeń.

Rok	Urodzenia	Zgony
2023 r.	256	196

Rok	Urodzenia	Zgony
2024 r.	296	210
2025 r.	241	202

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Wydziału Spraw Obywatelskich i Urzędu Stanu Cywilnego

Analiza danych dotyczących liczby urodzeń i zgonów w Gminie Tarnowo Podgórne w latach 2023–2025 wskazuje na utrzymujący się dodatni przyrost naturalny, mimo zauważalnych wahań rocznych. W 2023 r. odnotowano 256 urodzeń i 196 zgonów, co oznacza dodatnie saldo demograficzne na poziomie 60 osób. W 2024 r. liczba urodzeń wzrosła do 296, przy jednoczesnym wzroście liczby zgonów do 210, co przełożyło się na najwyższy w analizowanym okresie dodatni przyrost naturalny wynoszący 86 osób. W 2025 r. nastąpił spadek liczby urodzeń do 241 przy jednoczesnym wzroście liczby zgonów do 202, jednak również w tym roku utrzymał się dodatni przyrost naturalny na poziomie 39 osób.

Przedstawione dane potwierdzają korzystną sytuację demograficzną gminy na tle obserwowanych w skali kraju tendencji spadkowych w zakresie liczby urodzeń. Jednocześnie wahania liczby urodzeń w kolejnych latach mogą wskazywać na wpływ czynników społeczno-ekonomicznych oraz zmian w decyzjach prokreacyjnych mieszkańców. Utrzymująca się liczba zgonów na zbliżonym poziomie, przy jednoczesnym spadku liczby urodzeń w 2025 r., sygnalizuje potrzebę dalszego monitorowania trendów demograficznych.

Z punktu widzenia polityki społecznej i rodzinnej gminy dodatni przyrost naturalny potwierdza zasadność prowadzenia działań wspierających rodziny z dziećmi, w szczególności w zakresie profilaktyki, wczesnej interwencji oraz wzmacniania warunków sprzyjających podejmowaniu decyzji o posiadaniu potomstwa. Dane te wskazują również na konieczność kontynuowania działań ukierunkowanych na poprawę jakości życia rodzin oraz tworzenie przyjaznego środowiska dla ich rozwoju

4. Formy wsparcia rodzin – wybrane obszary

W latach 2023 - 2025 Ośrodek Pomocy Społecznej udzielił pomocy/wsparcia osobom w związku z następującymi problemami:

Tabela 4 Powody udzielenia pomocy

Powody udzielenia pomocy	Liczba osób 2023 r.	Liczba osób 2024 r.	Liczba osób 2025 r.
Długotrwała lub ciężka choroba	326	303	281
Ubóstwo	170	164	151
Niepełnosprawność	149	137	137
Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego: rodziny niepełne	57	54	45
Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego: rodziny wielodzietne	17	14	16
Alkoholizm	47	41	36
Bezrobocie	56	39	47
Bezdomność	11	13	11
Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	26	26	21
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	9	8	9
Przemoc domowa	5	6	4
Narkomania	2	4	5
Zdarzenie losowe	0	2	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej przekazanych do sprawozdań MRPiPS-03 za lata 2023 - 2025 i MRiPS-03 za rok 2025

Analiza danych dotyczących powodów udzielania pomocy społecznej na potrzeby Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2026 – 2028.

Analiza została opracowana na podstawie danych statystycznych dotyczących powodów udzielania pomocy społecznej w Gminie w latach 2023 – 2025. Przedstawione dane stanowią diagnozę sytuacji rodzin w Gminie i są podstawą do zaplanowania działań w ramach Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2026 – 2028.

Ogólna charakterystyka sytuacji rodzin w gminie.

Dane z lat 2023 – 2025 wskazują na stopniowy spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej w większości analizowanych kategorii. Tendencja ta może świadczyć o częściowej poprawie sytuacji społeczno-ekonomicznej mieszkańców Gminy oraz skuteczności podejmowanych działań pomocowych.

Jednocześnie analiza potwierdza, że w Gminie nadal występują problemy o charakterze długotrwałym i strukturalnym, które mają bezpośredni wpływ na funkcjonowanie rodzin, w szczególności na ich zdolność do prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

W latach 2023–2025 odnotowano spadek liczby rodzin objętych pomocą z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, zarówno w rodzinach niepełnych, jak i wielodzietnych. Zjawisko to może wskazywać na pozytywne efekty pracy socjalnej oraz wsparcia udzielanego rodzinom w środowisku zamieszkania.

Mimo spadku liczby przypadków, bezradność opiekuńczo-wychowawcza pozostaje istotnym problemem społecznym, wymagającym dalszych działań profilaktycznych i wspierających. Trudności w zakresie organizacji życia rodzinnego, wychowania dzieci oraz prowadzenia gospodarstwa domowego nadal dotyczą części rodzin i wymagają systematycznej pracy z rodziną.

Długotrwała choroba i niepełnosprawność a funkcjonowanie rodziny.

Najczęstszym powodem udzielania pomocy społecznej w Gminie pozostaje długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność. Problemy zdrowotne członków rodziny, w szczególności rodziców lub opiekunów, znacząco wpływają na codzienne funkcjonowanie rodziny, jej sytuację materialną oraz możliwości wychowawcze.

Długotrwała choroba i niepełnosprawność często prowadzą do przeciążenia opiekunów, obniżenia jakości życia rodzinnego oraz ograniczenia zasobów emocjonalnych i finansowych rodziny. Zjawiska te wymagają uwzględnienia w programie działań wspierających rodziny, zwłaszcza poprzez rozwój usług środowiskowych i współpracę międzyinstytucjonalną.

Ubóstwo i niestabilność ekonomiczna rodzin.

Choć dane wskazują na stopniowy spadek liczby osób objętych pomocą z powodu ubóstwa, problem ten nadal dotyczy znaczącej grupy rodzin w Gminie. Ubóstwo oraz niestabilność dochodowa, w tym okresowe bezrobocie, mają bezpośredni wpływ na warunki życia rodzin oraz możliwości zapewnienia dzieciom właściwych warunków rozwoju.

Trudna sytuacja ekonomiczna rodzin może sprzyjać narastaniu innych problemów społecznych, takich jak konflikty rodzinne, zaniedbania wychowawcze czy problemy zdrowotne. Wsparcie rodzin w zakresie poprawy ich sytuacji materialnej i aktywizacji zawodowej pozostaje istotnym elementem lokalnej polityki rodzinnej.

Uzależnienia i przemoc domowa.

Dane wskazują na zmniejszenie liczby osób objętych pomocą z powodu alkoholizmu, co można interpretować jako efekt prowadzonych działań profilaktycznych i terapeutycznych. Jednocześnie zauważalny jest wzrost liczby przypadków narkomanii, który – mimo niewielkiej skali – stanowi istotne zagrożenie dla prawidłowego funkcjonowania rodzin.

Uzależnienia oraz przemoc domowa mają szczególnie negatywny wpływ na relacje rodzinne, poczucie bezpieczeństwa dzieci oraz stabilność życia rodzinnego. Zjawiska te wymagają stałej uwagi oraz dalszego rozwijania działań profilaktycznych, edukacyjnych i wspierających, realizowanych we współpracy z różnymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny.

Ryzyko wykluczenia społecznego i trudności adaptacyjne.

Stąła liczba osób doświadczających bezdomności oraz trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego wskazuje na obecność rodzin i osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej. Problemy te mogą prowadzić do osłabienia więzi rodzinnych, izolacji społecznej oraz ograniczenia zdolności rodziny do samodzielnego funkcjonowania.

Rodziny dotknięte tymi problemami wymagają zindywidualizowanego wsparcia oraz działań ukierunkowanych na reintegrację społeczną i zawodową.

Wnioski do Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2026–2028.

Przeprowadzona analiza danych stanowi podstawę do sformułowania następujących wniosków na potrzeby Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2026–2028:

- 1) Konieczne jest kontynuowanie i wzmacnianie działań profilaktycznych oraz wczesnej interwencji wobec rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze.
- 2) Zasadne jest dalsze rozwijanie pracy z rodziną w środowisku zamieszkania, w tym wsparcia rodzin niepełnych i wielodzietnych.
- 3) Program powinien uwzględniać potrzeby rodzin obciążonych problemami zdrowotnymi i niepełnosprawnością, poprzez rozwój usług wsparcia oraz współpracę międzyinstytucjonalną.

- 4) Istotnym kierunkiem działań pozostaje wsparcie rodzin zagrożonych ubóstwem oraz poprawa stabilności ekonomicznej rodzin.
- 5) Niezbędne jest prowadzenie działań profilaktycznych i edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom oraz przemocy domowej.
- 6) Program powinien obejmować działania wspierające rodziny zagrożone wykluczeniem społecznym oraz trudnościami adaptacyjnymi.
- 7) Wzmocnienia wymaga lokalny system wsparcia rodziny oparty na współpracy instytucji pomocy społecznej, oświaty, ochrony zdrowia, policji oraz organizacji pozarządowych.

4.1 Asystent rodziny

Realizując zadania określone w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie Podgórny zatrudnia 3 asystentów rodziny. Poniższy wykres przedstawia liczbę rodzin i osób korzystających ze wsparcia asystenta rodziny w latach 2023 - 2025.

Asystentem rodziny może być osoba, która:

- 1) posiada:
 - a) wykształcenie wyższe na kierunku pedagogika, psychologia, socjologia, nauki o rodzinie lub praca socjalna lub
 - b) wykształcenie wyższe na dowolnym kierunku uzupełnione szkoleniem z zakresu pracy z dziećmi lub rodziną i udokumentuje co najmniej roczny staż pracy z dziećmi lub rodziną lub studiami podyplomowymi obejmującymi zakres programowy szkolenia określony na podstawie ust. 3 i udokumentuje co najmniej roczny staż pracy z dziećmi lub rodziną lub
 - c) wykształcenie średnie lub średnie branżowe i szkolenie z zakresu pracy z dziećmi lub rodziną, a także udokumentuje co najmniej 3-letni staż pracy z dziećmi lub rodziną;
- 2) nie jest i nie była pozbawiona władzy rodzicielskiej oraz władza rodzicielska nie jest jej zawieszona ani ograniczona;
- 3) wypełnia obowiązek alimentacyjny - w przypadku gdy taki obowiązek w stosunku do niej wynika z tytułu egzekucyjnego;
- 4) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe.

Asystent rodziny jest obowiązany do systematycznego podnoszenia swoich kwalifikacji w zakresie pracy z dziećmi lub rodziną, w szczególności przez udział w szkoleniach oraz samokształcenie.

Tabela nr 5 Liczba rodzin i osób korzystających ze wsparcia asystenta rodziny.

Rok	Liczba rodzin	Liczba kobiet	w tym dzieci	Liczba mężczyzn	w tym dzieci
2023	20	31	12	34	27
2024	28	46	19	49	41
2025	36	58	26	54	40

W latach 2023–2025 obserwuje się systematyczny wzrost liczby rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny:

- w 2023 r. wsparciem objęto 20 rodzin,
- w 2024 r. – 28 rodzin,
- w 2025 r. – 36 rodzin.

Oznacza to wzrost o 16 rodzin w ciągu trzech lat, co wskazuje na rosnące zapotrzebowanie na tę formę pracy z rodziną. Tendencja ta może świadczyć zarówno o pogłębiających się problemach rodzinnych, jak i o zwiększonej dostępności oraz skuteczności kierowania rodzin do wsparcia asystenta rodziny. Wraz ze wzrostem liczby rodzin objętych wsparciem, rośnie również liczba osób korzystających z pomocy asystenta rodziny. Dane wskazują na wyraźny wzrost liczby dzieci objętych pośrednio wsparciem asystenta rodziny, co potwierdza, że działania asystenta koncentrują się na rodzinach z dziećmi wymagającymi szczególnej troski i wsparcia opiekuńczo-wychowawczego.

Rosnąca liczba rodzin i osób objętych wsparciem asystenta rodziny wskazuje, że jest to jedna z kluczowych form pomocy rodzinom przeżywającym trudności w gminie. Asystent rodziny odgrywa istotną rolę w:

- wzmacnianiu kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców,
- wspieraniu rodzin w organizacji życia codziennego,
- motywowaniu do podejmowania działań prowadzących do poprawy sytuacji życiowej,
- koordynowaniu wsparcia instytucjonalnego.

Wzrost liczby rodzin objętych tą formą pomocy może świadczyć o coraz częstszym występowaniu problemów złożonych, wymagających długotrwałej i intensywnej pracy z rodziną. Analiza danych dotyczących wsparcia asystenta rodziny prowadzi do następujących wniosków:

- 1) W kolejnych latach należy zakładać utrzymujące się lub rosnące zapotrzebowanie na wsparcie asystenta rodziny, co powinno zostać uwzględnione w planowaniu zasobów kadrowych i organizacyjnych.
- 2) Program Wspierania Rodziny na lata 2026–2028 powinien przewidywać kontynuację i rozwój tej formy wsparcia jako podstawowego narzędzia pracy z rodziną przeżywającą trudności.
- 3) Z uwagi na rosnącą liczbę dzieci w rodzinach objętych wsparciem, szczególny nacisk należy położyć na działania wzmacniające kompetencje wychowawcze rodziców oraz poprawę warunków funkcjonowania dzieci.
- 4) Wskazane jest dalsze rozwijanie współpracy asystenta rodziny z innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, w szczególności z placówkami oświatowymi, ochroną zdrowia oraz służbami społecznymi.
- 5) Dane potwierdzają, że wsparcie asystenta rodziny powinno pozostać jednym z kluczowych elementów lokalnego systemu wspierania rodziny w okresie realizacji programu.

Pieczą zastępczą

Odniesienia do pieczy zastępczej mają charakter diagnostyczny i służą wskazaniu znaczenia działań profilaktycznych w zakresie wspierania rodziny.

Tabela nr 6 dane liczbowe dotyczące pieczy zastępczej

Liczba porządkowa	Zakres	W roku 2022	W roku 2023	W roku 2024	W okresie od 01.01.2025r. do 30.06.2025r.
1.	Liczba rodzin zastępczych na terenie Gminy Tarnowo Podgórne	31	32	38	36
2.	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie Gminy Tarnowo Podgórne	40	43	53	51

Liczba porządkowa	Zakres	W roku 2022	W roku 2023	W roku 2024	W okresie od 01.01.2025r. do 30.06.2025r.
	(dzieci umieszczone w rodzinach z pozycji 1)				
3.	Liczba dzieci z Gminy Tarnowo Podgórne umieszczonych w pieczy zastępczej (dzieci z Gminy Tarnowo Podgórne umieszczone w pieczy zarówno na terenie naszej Gminy jak i poza nią)	15	16	26	28

W analizowanym okresie liczba rodzin zastępczych wykazuje tendencję wzrostową, z niewielkim spadkiem w pierwszym półroczu 2025 r. Wzrost liczby rodzin zastępczych w latach 2022–2024 świadczy o rozwoju lokalnego systemu pieczy zastępczej oraz zwiększonej gotowości mieszkańców do podejmowania tej formy opieki. Niewielki spadek w pierwszej połowie 2025 r. może mieć charakter przejściowy i wymaga dalszego monitorowania.

Liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych na terenie Gminy Tarnowo Podgórne systematycznie wzrastała. Dane te wskazują na rosnące zapotrzebowanie na opiekę zastępczą oraz na zwiększającą się liczbę dzieci wymagających czasowej lub długoterminowej opieki poza rodziną biologiczną. Szczególnie istotny jest wyraźny wzrost liczby dzieci pochodzących z Gminy Tarnowo Podgórne umieszczonych w pieczy zastępczej. W porównaniu do 2022 r. liczba ta niemal się podwoiła, co wskazuje na narastanie problemów opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach biologicznych oraz zwiększoną liczbę interwencji skutkujących umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej.

Zestawienie danych wskazuje na kilka istotnych tendencji:

- wzrost liczby rodzin zastępczych nie nadąża w pełni za wzrostem liczby dzieci wymagających opieki,
- rośnie liczba dzieci pochodzących bezpośrednio z gminy umieszczanych w pieczy zastępczej,

- utrzymuje się wysoki poziom zapotrzebowania na wsparcie instytucjonalne dla dzieci i rodzin.

Dane te potwierdzają, że problemy rodzinne w gminie mają charakter narastający i złożony, a interwencje często dotyczą sytuacji wymagających długofalowych działań.

Wnioski wynikające z analizy danych

- 1) Wzrost liczby dzieci z Gminy Tarnowo Podgórne umieszczanych w pieczy zastępczej wskazuje na potrzebę intensyfikacji działań profilaktycznych i wspierających rodziny biologiczne.
- 2) Dane potwierdzają konieczność systematycznego monitorowania sytuacji rodzin zagrożonych kryzysem oraz wzmacniania wczesnej interwencji.
- 3) Zasadne jest dalsze rozwijanie lokalnego systemu wsparcia rodziny, w tym pracy socjalnej i działań środowiskowych, aby ograniczać eskalację problemów wychowawczych.
- 4) Analiza danych stanowi istotne uzasadnienie dla planowania działań strategicznych gminy w obszarze polityki rodzinnej oraz ochrony dobra dziecka.

Tabela 7 Opłata Gminy Tarnowo Podgórne za pobyt dzieci w pieczy zastępczej

Zakres	2023 r.	2024 r.	2025 r.
Łączna opłata za pobyt wszystkich dzieci w pieczy zastępczej	145 737,56 zł	189 300,09 zł	308 971,93 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej

W analizowanym okresie obserwuje się bardzo wyraźny i systematyczny wzrost kosztów ponoszonych przez Gminę z tytułu opłat za pobyt dzieci w pieczy zastępczej.

W porównaniu do roku 2023:

- w 2024 r. wydatki wzrosły o 43 562,53 zł (ok. 30%),
- w 2025 r. wydatki wzrosły o 163 234,37 zł (ponad 112%).

Oznacza to, że w ciągu trzech lat koszty ponoszone przez Gminę ponad dwukrotnie wzrosły.

Tak dynamiczny wzrost wydatków wskazuje na:

- zwiększającą się skalę problemów rodzinnych wymagających interwencji instytucjonalnej,
- długotrwałość pobytu dzieci poza środowiskiem rodzinnym,
- rosnące obciążenie budżetu gminy w obszarze pomocy społecznej.

Wzrost kosztów ma charakter trwały i nie jest zjawiskiem jednorazowym, co wskazuje na potrzebę działań systemowych, a nie wyłącznie reagowania na bieżące sytuacje kryzysowe.

Analiza danych finansowych jednoznacznie pokazuje, że brak skutecznych i wystarczająco wczesnych działań wspierających rodzinę generuje istotne koszty dla budżetu Gminy. Wydatki na pobyt dzieci w pieczy zastępczej stanowią pośredni wskaźnik nieskuteczności lub niewystarczającej skali działań profilaktycznych i wspierających rodzinę.

Z punktu widzenia racjonalnego gospodarowania środkami publicznymi, inwestowanie w rozwój systemu wspierania rodziny (m.in. praca z rodziną, asystent rodziny, wsparcie specjalistyczne) może przyczynić się do:

- ograniczenia liczby sytuacji wymagających umieszczenia dzieci w pieczy,
- skrócenia czasu trwania pobytu dzieci poza rodziną,
- zmniejszenia długofalowych kosztów ponoszonych przez Gminę.

W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 1) 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 2) 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 3) 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Na podstawie analizy wydatków Gminy można sformułować następujące wnioski:

- 1) Wzrost kosztów ponoszonych przez Gminę wskazuje na konieczność wzmocnienia działań zapobiegających pogłębianiu się kryzysów rodzinnych.
- 2) Program Wspierania Rodziny na lata 2026–2028 powinien kłaść szczególny nacisk na profilaktykę, wczesną interwencję oraz intensywną pracę z rodziną w środowisku lokalnym.
- 3) Rozwój usług wspierania rodziny należy traktować jako działanie racjonalizujące wydatki publiczne, a nie wyłącznie jako koszt.
- 4) Dane finansowe uzasadniają potrzebę zwiększenia nakładów na działania wspierające rodzinę, jako inwestycji w stabilność społeczną i finansową Gminy w dłuższej perspektywie.

4.2 Placówki wsparcia dziennego

W celu wsparcia rodziny dziecko może zostać objęte opieką i wychowaniem w placówce wsparcia dziennego. Wspomniana placówka współpracuje z rodzicami lub opiekunami dziecka, a także z placówkami oświatowymi i podmiotami leczniczymi. Pobyt dziecka w placówce jest nieodpłatny i dobrowolny, chyba że do placówki skieruje sąd.

Placówka wsparcia dziennego może być prowadzona w formie:

- 1) opiekuńczej, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych;
- 2) specjalistycznej;
- 3) pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę.

Placówka wsparcia dziennego prowadzona w formie opiekuńczej zapewnia dziecku opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe, rozwój zainteresowań.

Placówka wsparcia dziennego prowadzona w formie specjalistycznej w szczególności organizuje zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne, a także realizuje indywidualny program korekcyjny, program psychokorekcyjny lub psychoprophylaktyczny, w szczególności terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapię.

Placówka wsparcia dziennego prowadzona w formie pracy podwórkowej realizuje działania animacyjne i socjoterapeutyczne.

Placówki wsparcia dziennego mogą być prowadzone w połączonych formach.

Na terenie Gminy Tarnowo Podgórne funkcjonuje 4 placówki wsparcia dziennego:

- 1) 1 świetlica opiekuńczo- wychowawcza:
 - a. w Przeźmierowie.
- 2) 3 świetlice socjoterapeutyczne:
 - a. w Ceradzu Kościelnym,
 - b. w Lusowie,
 - c. w Tarnowie Podgórny.

W działaniach realizowanych placówkach wsparcia dziennego dobro dziecka stanowi najwyższą wartość. W praktyce przekłada się to przede wszystkim na okazywanie dzieciom szacunku, uważności na ich potrzeby, gotowości do dialogu, akceptowaniu odrębności każdego z nich, nie narzucaniu gotowych rozwiązań, nie ocenianiu, ale także na konsekwencji i bardzo jasne określanie granic, co w pracy z grupą jest niezwykle istotne

i potrzebne do tworzenia bezpiecznej atmosfery. Celami obranymi przez terapeutów tych placówek są przede wszystkim: wspieranie rozwoju dziecka poprzez bazowanie na jego mocnych stronach i osobistym potencjale, stwarzanie warunków do rozwijania kompetencji społecznych, budowanie w dzieciach poczucia własnej wartości, kształcenie umiejętności radzenia sobie ze stresem, nieśmiałością, dziecięcymi lękami, pomoc dzieciom w rozpoznawaniu i nazywaniu własnych uczuć, wskazywanie konstruktywnych sposobów rozwiązywania konfliktów.

Celem w/w placówek jest działalność wychowawcza, pedagogiczna i terapeutyczna oraz ścisła współpraca z rodzicami dzieci należących do grup. Opracowywanie indywidualnych planów wsparcia w miarę potrzeb, motywowanie do zmian, otwieranie nowych kierunków w działaniach wychowawczych rodziny. Realizacja przebiega w formie regularnych bezpłatnych zajęć popołudniowych, w kameralnych grupach pracujących w cyklu rocznym. W stałych zajęciach wychowawczo – terapeutycznych udział biorą dzieci w wieku szkolnym. Organizowane są również warsztaty artystyczne, muzyczne, laboratoryjne, spotkania z zaproszonymi gośćmi, zajęcia wyjazdowe.

Wydatki poniesione przez Gminę Tarnowo Podgórne na placówki wsparcia dziennego oraz liczbę uczestników w latach 2023 - 2025 przedstawia tabela nr 8.

Tabela 8 Wydatki poniesione przez Gminę Tarnowo Podgórne na placówki wsparcia dziennego

Zakres	2022 r.	2023 r.	2024 r.	2025 r.
Liczba dzieci w placówkach	174	176	167	148
Wydatki na działalność placówek wsparcia dziennego	755 841,07 zł	768 460,11 zł	779 323,98 zł	706 877,60 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej

Analiza danych dotyczących funkcjonowania placówek wsparcia dziennego w Gminie Tarnowo Podgórne w latach 2022–2025 wskazuje na zmieniającą się liczbę dzieci objętych wsparciem przy jednoczesnym utrzymywaniu stabilnego poziomu finansowania działalności świetlic. W 2022 r. z oferty placówek wsparcia dziennego korzystało 174 dzieci, w 2023 r. liczba ta nieznacznie wzrosła do 176, natomiast w kolejnych latach odnotowano spadek liczby uczestników do 167 w 2024 r. oraz do 148 w 2025 r.

Pomimo zmniejszającej się liczby dzieci korzystających z placówek wsparcia dziennego, wydatki ponoszone przez gminę na ich działalność utrzymywały się na porównywalnym poziomie. W 2022 r. wydatki wyniosły 755 841,07 zł, w 2023 r. wzrosły do 768 460,11 zł, a w 2024 r. osiągnęły najwyższy poziom 779 323,98 zł. W 2025 r. odnotowano spadek wydatków do kwoty 706 877,60 zł.

Zestawienie danych wskazuje, że koszty funkcjonowania placówek wsparcia dziennego nie są bezpośrednio uzależnione od liczby dzieci objętych wsparciem, lecz wynikają przede wszystkim z konieczności zapewnienia stałej kadry, utrzymania infrastruktury oraz realizacji programów wychowawczych, opiekuńczych i profilaktycznych. Spadek liczby dzieci korzystających z oferty świetlic w ostatnich latach może być związany ze zmianami demograficznymi, sytuacją rodzinną dzieci, alternatywnymi formami spędzania czasu wolnego lub modyfikacją sposobu kwalifikowania do wsparcia.

Z punktu widzenia realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny istotne jest dalsze monitorowanie zarówno liczby dzieci objętych wsparciem, jak i efektywności ponoszonych nakładów finansowych. Dane te wskazują na potrzebę dostosowywania oferty placówek wsparcia dziennego do aktualnych potrzeb dzieci i rodzin, przy jednoczesnym zachowaniu stabilności finansowej i wysokiej jakości świadczonych usług.

4.3 Wsparcie kobiet w ciąży i rodzin

Kobiety i rodziny, które oczekują narodzin niepełnosprawnego dziecka oraz te, które urodzą takie dziecko i będą go wychowywać, mogą liczyć na wsparcie w ramach realizacji ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

Zgodnie z w/w ustawą matce lub ojcu, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka (tj. osobie faktycznie opiekującej się dzieckiem, jeśli wystąpiła do sądu z wnioskiem o przysposobienie dziecka) bez względu na dochód, po wypełnieniu stosownego wniosku oraz podpisaniu zawartych w nim oświadczeń i dołączeniu wymaganych dokumentów przysługuje jednorazowe świadczenie w wysokości 4 000,00 zł. Koszty oraz liczbę rodzin realizacji w/w świadczenia w latach 2023 - 2025 przedstawia tabela nr 9.

Tabela 9 Liczba rodzin i wydatki na jednorazowe świadczenie w ramach ustawy „Za życiem”

Zakres	2023 r.	2024 r.	2025 r.
Liczba rodzin	0	3	3
Kwota	0,00 zł	12 000,00 zł	12 000,00 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej

Dane wskazują, że od 2024 r. świadczenie jest wykorzystywane w sposób stały, choć w ograniczonej skali. Jednorazowe świadczenie w ramach ustawy „Za życiem” kierowane jest do rodzin znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej, związanej z urodzeniem dziecka z ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniem lub nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu.

Choć liczba rodzin korzystających z tego świadczenia w Gminie jest niewielka, jego znaczenie dla beneficjentów ma charakter istotny i interwencyjny. Świadczenie to stanowi element wsparcia finansowego w początkowym okresie sprawowania opieki nad dzieckiem wymagającym szczególnych nakładów opiekuńczych i organizacyjnych.

Analiza danych dotyczących realizacji świadczenia „Za życiem” pozwala na sformułowanie następujących wniosków:

- 1) Pomimo niewielkiej liczby rodzin korzystających ze świadczenia, potrzeby w tym zakresie mają charakter stały i powinny być uwzględnione w planowaniu działań gminy.
- 2) Program Wsparcia Rodziny na lata 2026–2028 powinien przewidywać kontynuację wsparcia rodzin wychowujących dzieci z ciężkimi problemami zdrowotnymi, w szczególności poprzez działania informacyjne i koordynacyjne.
- 3) Zasadne jest wzmacnianie współpracy pomiędzy jednostkami organizacyjnymi gminy, ochroną zdrowia oraz instytucjami pomocy społecznej, aby zapewnić rodzinom szybki dostęp do przysługujących im form wsparcia.
- 4) Dane potwierdzają potrzebę traktowania świadczenia „Za życiem” jako elementu szerszego systemu wspierania rodziny, uzupełnianego działaniami niematerialnymi, takimi jak poradnictwo, praca socjalna i wsparcie specjalistyczne.

Tabela 10 i 11 Dane dotyczące wysokości wypłaconych zasiłków i dodatków:

Rok	2023		2024		2025	
Rodzaj zasiłku	Kwota w zł.	Liczba świadczeń	Kwota w zł.	Liczba świadczeń	Kwota w zł.	Liczba świadczeń
Zasiłek rodzinny i dodatki do	721 617	6 003	613 476	4 994	446 622	3 632

zasiłku rodzinnego						
Zasiłek pielęgnacyjny	983 151	4 555	1 058 480	4 904	1 064 954	4934

Rok	2023		2024		2025	
Rodzaj dodatku	Kwota w zł.	Liczba osób	Kwota w zł.	Liczba osób	Kwota w zł.	Liczba osób
Dodatek mieszkaniowy	38 790	15	42 316	18	37 136	15

4.4 Współpraca z organizacjami pozarządowymi i szkołami

Na terenie Gminy Tarnowo Podgórne prężnie działają organizacje pozarządowe, które są znaczącymi partnerami dla lokalnego samorządu w realizacji działań na rzecz rodziny. Rada Gminy Tarnowo Podgórne corocznie uchwala program współpracy z organizacjami pozarządowymi ustalając m.in. następujące priorytety we wspieraniu lub powierzaniu realizacji zadań w zakresie wspierania rodziny:

- 1) organizowanie zajęć wspierających dla rodziców dzieci niepełnosprawnych,
- 2) działania skierowane na wzmocnienie kompetencji rodzicielskich,
- 3) organizowanie klubów rodzinnych, oferujących poradnictwo tematyczne, zajęcia kreatywne, edukacyjno-rozwojowe dla dzieci i ich rodziców.

Tabela 12 środki przeznaczone dla organizacji pozarządowych na realizację zadań w zakresie wspierania rodziny.

	2023 r.	2024 r.	2025 r.
Kwota	94 000,00 zł	97 750,00 zł	148 200,00 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Tarnowo Podgórne.

Dane wskazują na systematyczny wzrost nakładów finansowych przeznaczanych na realizację zadań w zakresie wspierania rodziny, ze szczególnie wyraźnym wzrostem w 2025

r. W porównaniu do 2023 r. środki wzrosły o 54 200,00 zł, co stanowi wzrost o ok. 58%. Wzrost środków przeznaczanych dla organizacji pozarządowych świadczy o rosnącym znaczeniu trzeciego sektora w lokalnym systemie wspierania rodziny. Organizacje pozarządowe pełnią istotną rolę w realizacji działań:

- profilaktycznych,
- edukacyjnych,
- wspierających kompetencje rodzicielskie,
- opiekuńczych i integracyjnych.

Działania realizowane przez organizacje pozarządowe często stanowią uzupełnienie oferty instytucji gminnych, umożliwiając dotarcie do rodzin wymagających wsparcia w formach mniej sformalizowanych i bardziej dostępnych.

Znaczący wzrost środków w 2025 r. może świadczyć o:

- zwiększonym zapotrzebowaniu na usługi wspierania rodziny realizowane poza strukturami instytucjonalnymi,
- poszerzeniu zakresu zleczanych zadań,
- pozytywnej ocenie skuteczności działań prowadzonych przez organizacje pozarządowe.

Jednocześnie dane wskazują na potrzebę dalszego planowego i stabilnego finansowania działań realizowanych przez organizacje pozarządowe, tak aby możliwe było długofalowe planowanie i rozwój oferty wsparcia dla rodzin.

Na podstawie analizy danych sformułowano następujące wnioski:

- 1) Zasadne jest dalsze wzmocnianie roli organizacji pozarządowych jako istotnego partnera gminy w realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny.
- 2) Program Wspierania Rodziny na lata 2026–2028 powinien przewidywać utrzymanie lub dalsze zwiększanie środków finansowych przeznaczonych na realizację zadań zleczanych organizacjom pozarządowym.
- 3) Wskazane jest planowanie finansowania w sposób umożliwiający ciągłość realizowanych działań, co sprzyja stabilności oferty wsparcia dla rodzin.

- 4) Zasadne jest dalsze rozwijanie współpracy pomiędzy gminą, OPS a organizacjami pozarządowymi, w celu lepszego dostosowania działań do zidentyfikowanych potrzeb rodzin.
- 5) Dane potwierdzają, że zaangażowanie organizacji pozarządowych stanowi ważny element lokalnego systemu wspierania rodziny i przyczynia się do zwiększenia dostępności oraz różnorodności form wsparcia.

Współpraca ze szkołami i przedszkolami

Istotnym elementem realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest współpraca z placówkami oświatowymi, w szczególności przedszkolami i szkołami funkcjonującymi na terenie Gminy Tarnowo Podgórne. Placówki te odgrywają kluczową rolę w zakresie wczesnego rozpoznawania problemów opiekuńczo-wychowawczych dzieci oraz trudności występujących w funkcjonowaniu rodzin.

Współpraca ta polega w szczególności na wymianie informacji, podejmowaniu działań profilaktycznych, kierowaniu dzieci i rodzin do odpowiednich form wsparcia oraz współdziałaniu w sytuacjach wymagających interwencji. Placówki oświatowe uczestniczą także w realizacji działań edukacyjnych i profilaktycznych skierowanych do dzieci, młodzieży i rodziców, w tym w zakresie wzmacniania kompetencji wychowawczych oraz przeciwdziałania zachowaniom ryzykownym.

Współdziałanie Ośrodka Pomocy Społecznej z placówkami oświatowymi stanowi istotny element wczesnej interwencji i profilaktyki, sprzyjający skutecznemu wspieraniu rodzin oraz zapobieganiu eskalacji problemów społecznych.

5. Analiza SWOT¹

Analiza SWOT została opracowana w oparciu o diagnozę społeczno-demograficzną Gminy Tarnowo Podgórne zawartą w „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Tarnowo Podgórne na lata 2025–2030” oraz dane z systemu pomocy społecznej. Jej celem jest identyfikacja wewnętrznych zasobów i deficytów systemu wspierania rodziny, a także czynników zewnętrznych, które mogą sprzyjać lub utrudniać realizację działań na rzecz rodzin.

¹ Analiza SWOT - technika służąca do porządkowania i analizy informacji. Jej nazwa wywodzi się od angielskich słów określających cztery elementy analizy: Strengths – mocne strony, Weaknesses – słabe strony, Opportunities – szanse i Threats – zagrożenia.

Mocne strony:

- Stabilna i korzystna sytuacja demograficzna gminy, charakteryzująca się dodatnim saldem migracji oraz wysokim udziałem osób w wieku produkcyjnym i rodzin z dziećmi, co sprzyja rozwojowi lokalnych usług społecznych i profilaktycznych.
- Wysoki poziom rozwoju społeczno-gospodarczego gminy, niski poziom bezrobocia oraz duża liczba podmiotów gospodarczych, co ogranicza skalę ubóstwa strukturalnego i sprzyja samodzielności ekonomicznej rodzin.
- Rozbudowana infrastruktura społeczna, w tym dostępność żłobków, przedszkoli, szkół, placówek wsparcia dziennego, infrastruktury sportowo-rekreacyjnej i kulturalnej, wspierająca prawidłowy rozwój dzieci i integrację rodzin.
- Wykwalifikowana i doświadczona kadra pomocy społecznej, w tym pracownicy socjalni oraz asystenci rodziny, systematycznie podnoszący swoje kompetencje zawodowe.
- Funkcjonowanie asystentury rodziny jako kluczowego narzędzia pracy z rodzinami przeżywającymi trudności opiekuńczo-wychowawcze.
- Dobrze rozwinięta współpraca międzyinstytucjonalna, obejmująca m.in. oświatę, ochronę zdrowia, Policję, sąd, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz organizacje pozarządowe.
- Systemowe działania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, w tym funkcjonujące procedury, wsparcie psychologiczne i prawne oraz programy profilaktyczne.
- Zabezpieczenie środków finansowych w budżecie gminy na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny oraz systematyczny wzrost środków przekazywanych organizacjom pozarządowym.
- Rozwijająca się oferta wsparcia zdrowia psychicznego, w tym dofinansowanie porad psychologicznych i psychiatrycznych.
- Aktywność sektora pozarządowego, realizującego zadania z zakresu wsparcia rodzin, dzieci i młodzieży oraz integracji społecznej.

Słabe strony:

- Niedostateczny poziom świadomości społecznej w zakresie form i możliwości wspierania rodziny, w szczególności w obszarze wczesnej profilaktyki i korzystania z pomocy specjalistycznej.
- Zbyt mała liczba asystentów rodziny w stosunku do skali zidentyfikowanych problemów – wsparciem objęta jest jedynie część rodzin przejawiających bezradność opiekuńczo-wychowawczą.

- Rosnące potrzeby w zakresie poradnictwa rodzinnego, psychologicznego i terapeutycznego, przy jednoczesnych ograniczeniach kadrowych i dostępności specjalistów (w szczególności psychiatrów).
- Brak lokalnych grup wsparcia, m.in. dla osób doświadczających przemocy, dla rodziców przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze, dla rodziców dzieci i młodzieży z problemami emocjonalnymi i kryzysami psychicznymi, dla rodziców samotnie wychowujących dzieci, dla rodzin z problemem uzależnień (grupa motywacyjna), dla rodzin objętych asystą rodzinną, dla dziadków i opiekunów wspierających rodziny, dla rodziców dzieci w wieku dorastania, itp.
- Ograniczona aktywność i motywacja części rodzin korzystających z pomocy społecznej, przejawiająca się biernością i postawami roszczeniowymi.
- Niewystarczająca liczba mieszkań o charakterze wspierającym lub chronionym, co ogranicza możliwości pracy środowiskowej z rodzinami w kryzysie.
- Niedostateczna oferta specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym dla rodzin z osobami z zaburzeniami psychicznymi.
- Nasilające się problemy wychowawcze i zachowania ryzykowne wśród dzieci i młodzieży, przy jednoczesnej bezradności części rodziców wobec tych zjawisk.
- Problem starzejącego się społeczeństwa.
- Brak rodzin wspierających.
- Mała świadomość i gotowość społeczna w zakresie wspierania rodziny i rodzinnej pieczy zastępczej.

Szanse:

- Spójność Gminnego Programu Wspierania Rodziny z lokalnymi i regionalnymi dokumentami strategicznymi, w szczególności ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Tarnowo Podgórne 2025–2030.
- Możliwość pozyskiwania środków z programów rządowych i funduszy unijnych, w tym na rozwój usług środowiskowych, profilaktykę oraz wsparcie rodzin.
- Rozwój deinstytucjonalizacji usług społecznych, sprzyjający wzmocnianiu rodzin w ich naturalnym środowisku.

Deinstytucjonalizacja usług społecznych w Gminie Tarnowo Podgórne oznacza rozwijanie form wsparcia świadczonych w środowisku lokalnym, w szczególności w miejscu zamieszkania rodziny, przy jednoczesnym ograniczaniu potrzeby korzystania z opieki instytucjonalnej. Działania te ukierunkowane są na wzmocnienie samodzielności rodzin, wczesną interwencję oraz profilaktykę problemów społecznych.

- Rosnąca dostępność nowoczesnych narzędzi wsparcia, takich jak teleopieka, opieka wytchnieniowa czy usługi środowiskowe.
- Wysoki potencjał organizacji pozarządowych i inicjatyw oddolnych, możliwy do dalszego wykorzystania w realizacji zadań na rzecz rodzin.
- Wzrost świadomości znaczenia zdrowia psychicznego, szczególnie dzieci i młodzieży, co sprzyja rozwojowi działań profilaktycznych i edukacyjnych.
- Dalsze podnoszenie kwalifikacji kadry pomocy społecznej, zwiększające jakość i skuteczność wsparcia rodzin.
- Atrakcyjność gminy jako miejsca do życia, sprzyjająca osiedlaniu się młodych rodzin i rozwojowi usług prorodzinnych.
- Edukacja rodziców, w szczególności poprzez radzenie sobie ze stresem, agresją, bezradnością, zarządzanie budżetem domowym, itp.

Zagrożenia:

- Postępujące starzenie się społeczeństwa, zwiększające presję na system pomocy społecznej i ograniczające możliwości wsparcia rodzin przez naturalne sieci międzypokoleniowe.
- Wzrost kosztów utrzymania rodzin, w tym kosztów mieszkaniowych i energii, mogący prowadzić do pogorszenia sytuacji ekonomicznej części gospodarstw domowych.
- Narastające problemy zdrowia psychicznego, szczególnie wśród dzieci i młodzieży, przy niewystarczających zasobach specjalistycznych.
- Utrwalanie się wielopokoleniowego korzystania z pomocy społecznej, prowadzące do dziedziczenia problemów społecznych.
- Wzrost dostępności substancji psychoaktywnych, alkoholu i nowych uzależnień behawioralnych wśród młodych osób.
- Osłabienie więzi rodzinnych i autorytetu wychowawczego, skutkujące przerzucaniem odpowiedzialności za wychowanie dzieci na instytucje.
- Ryzyko wystąpienia sytuacji kryzysowych o charakterze zewnętrznym (epidemie, kryzysy migracyjne, gospodarcze), ograniczających dostępność usług społecznych i bezpośrednich form wsparcia.
- Rosnące obciążenie finansowe gminy zadaniami z zakresu polityki społecznej, mogące ograniczać elastyczność w rozwijaniu nowych form wsparcia.

6. Zasoby instytucjonalne Gminy Tarnowo Podgórne

Gmina Tarnowo Podgórne dysponuje rozbudowanym systemem zasobów instytucjonalnych, organizacyjnych i środowiskowych, które tworzą podstawę do realizacji skutecznej

i zintegrowanej polityki wspierania rodziny. Zasoby te obejmują zarówno jednostki organizacyjne gminy, jak i potencjał społeczności lokalnej, umożliwiając rozwój działań profilaktycznych, środowiskowych i deinstytucjonalizacyjnych.

Wskazane poniżej zasoby obejmują zarówno jednostki organizacyjne gminy, jak i inne podmioty działające na terenie gminy, współpracujące przy realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny.

Zasoby Gminy Tarnowo Podgórne w zakresie wspierania rodziny

Liczba porządkowa	Nazwa podmiotu / zasobu	Zakres działania na rzecz wspierania rodziny
1.	Ośrodek Pomocy Społecznej	Pomoc finansowa i rzeczowa, praca socjalna, asystentura rodziny, poradnictwo specjalistyczne, aktywizacja społeczna i zawodowa, edukacja rodziców, koordynacja systemu wspierania rodziny
2.	Placówki oświatowe i żłobki	Działalność edukacyjno-wychowawcza, wczesne rozpoznawanie problemów dzieci i rodzin, wsparcie pedagogiczne i psychologiczne, współpraca z rodzicami
3.	Placówki Wsparcia Dziennego / świetlice środowiskowe	Opieka i wychowanie po zajęciach szkolnych, pomoc w nauce, wsparcie specjalistów, działania profilaktyczne, organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży
4.	Gminny Ośrodek Kultury oraz biblioteki	Organizacja czasu wolnego dla rodzin, działania integracyjne i edukacyjne, wzmacnianie więzi rodzinnych i społecznych
5.	Infrastruktura sportowo-rekreacyjna gminy	Aktywne formy spędzania czasu wolnego, profilaktyka zdrowotna, działania integrujące dzieci, młodzież i rodziny
6.	Placówki ochrony zdrowia	Profilaktyka zdrowotna, opieka medyczna, wsparcie rodzin w zakresie

Liczba porządkowa	Nazwa podmiotu / zasobu	Zakres działania na rzecz wspierania rodziny
		zdrowia fizycznego i psychicznego, współpraca w zakresie wczesnej interwencji
7.	Poradnie psychologiczno-pedagogiczne i specjaliści	Diagnoza i wsparcie dzieci i rodzin, poradnictwo psychologiczne i pedagogiczne, wsparcie rodziców w trudnościach wychowawczych
8.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Profilaktyka i przeciwdziałanie uzależnieniom, poradnictwo psychologiczne, wsparcie rodzin z problemem alkoholowym
9.	Zespół Interdyscyplinarny	Koordinacja działań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, wsparcie rodzin w sytuacjach kryzysowych
10.	Organizacje pozarządowe	Realizacja zadań zleconych, wsparcie środowiskowe, działania profilaktyczne, edukacyjne i integracyjne na rzecz rodzin
11.	Parafie i wspólnoty wyznaniowe	Działalność charytatywna, wsparcie duchowe i społeczne, wzmacnianie więzi rodzinnych
12.	Samorząd gminny i jednostki organizacyjne gminy	Planowanie i realizacja polityki społecznej, zabezpieczenie środków finansowych, koordynacja programów prorodzinnych
13.	Potencjał społeczności lokalnej (wolontariat, inicjatywy oddolne)	Nieformalne wsparcie rodzin, działania sąsiedzkie, inicjatywy międzypokoleniowe
14.	Programy profilaktyczne i zdrowotne realizowane na terenie gminy	Profilaktyka uzależnień, przemocy, problemów zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży

Liczba porządkowa	Nazwa podmiotu / zasobu	Zakres działania na rzecz wspierania rodziny
15.	Przestrzeń publiczna i infrastruktura lokalna	Miejsca sprzyjające integracji rodzin, realizacji działań środowiskowych i deinstytucjonalizacyjnych

7. Odbiorcy Programu

Odbiorcami Gminnego Programu Wspierania Rodziny są mieszkańcy Gminy Tarnowo Podgórne, w szczególności rodziny i osoby przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, wymagające wsparcia w przewyżnianiu problemów życiowych.

Odbiorcy bezpośredni programu

- 1) Rodziny przeżywające trudności opiekuńczo-wychowawcze, w tym:
 - a. rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny,
 - b. rodziny zagrożone bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych,
 - c. rodziny wielodzietne i rodziny niepełne.
- 2) Dzieci i młodzież wychowujące się w rodzinach wymagających wsparcia, w szczególności:
 - a. dzieci zagrożone demoralizacją i zachowaniami ryzykownymi,
 - b. dzieci z trudnościami emocjonalnymi i wychowawczymi,
 - c. dzieci korzystające z placówek wsparcia dziennego.
- 3) Rodzice i opiekunowie prawni, w tym:
 - a. rodzice doświadczający trudności wychowawczych,
 - b. rodzice samotnie wychowujący dzieci,
 - c. rodzice dzieci z niepełnosprawnościami lub długotrwałymi problemami zdrowotnymi,
 - d. rodzice dzieci w kryzysach psychicznych.
- 4) Rodziny doświadczające przemocy domowej, zarówno osoby doznające przemocy, jak i osoby wymagające wsparcia w przerwaniu cyklu przemocy.
- 5) Rodziny z problemami uzależnień, w tym:
 - a. rodziny dotknięte problemem alkoholowym,
 - b. rodziny, w których występują uzależnienia behawioralne lub od substancji psychoaktywnych.
- 6) Rodziny zagrożone wykluczeniem społecznym, w szczególności:
 - a. rodziny korzystające z pomocy społecznej,

- b. rodziny w trudnej sytuacji ekonomicznej,
- c. rodziny dotknięte bezrobociem lub niepewnością dochodową.

Odbiorcy pośredni programu

- 1) Członkowie rodzin osób objętych bezpośrednim wsparciem, którzy uczestniczą w procesie zmiany i poprawy funkcjonowania rodziny.
- 2) Instytucje i podmioty realizujące zadania z zakresu wspierania rodziny, w szczególności:
 - a. Ośrodek Pomocy Społecznej,
 - b. placówki oświatowe i wychowawcze,
 - c. podmioty ochrony zdrowia,
 - d. organizacje pozarządowe,
 - e. jednostki organizacyjne gminy.
- 3) Społeczność lokalna, która korzysta z efektów realizacji programu w postaci:
 - a. wzmocnienia więzi rodzinnych i społecznych,
 - b. ograniczenia skali problemów społecznych,
 - c. poprawy bezpieczeństwa i jakości życia mieszkańców.

8. Zadania i cele

Cel główny

Wzmocnienie zdolności rodzin do prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz zwiększenie dostępności i skuteczności lokalnego systemu wspierania rodziny w Gminie Tarnowo Podgórne.

Cel główny realizowany będzie poprzez działania profilaktyczne, wspierające i interwencyjne, ukierunkowane na rodziny przeżywające trudności, ze szczególnym uwzględnieniem wczesnej interwencji i pracy środowiskowej.

Cel szczegółowy	Działania	Mierniki realizacji
1. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dzieci i rodzin jako warunku prawidłowego funkcjonowania rodziny	– Udzielanie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom w trudnej sytuacji życiowej – Realizacja programów dożywiania dzieci oraz osób i rodzin tego wymagających – Wspieranie rodzin w uzyskiwaniu przysługujących świadczeń	– Liczba rodzin i osób objętych pomocą materialną i rzeczową – Liczba dzieci i rodzin korzystających z dożywiania – Wysokość środków finansowych przeznaczonych na świadczenia

Cel szczegółowy	Działania	Mierniki realizacji
	– Monitorowanie sytuacji bytowej rodzin objętych wsparciem	
2. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych w rodzinach oraz skuteczne rozwiązywanie już istniejących problemów	– Współpraca z GKRPA oraz Zespołem Interdyscyplinarnym – Działania profilaktyczne i interwencyjne wobec rodzin zagrożonych przemocą i uzależnieniami – Zapewnienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego (psychologicznego, pedagogicznego, prawnego) – Działania informacyjne o dostępnych formach pomocy – Szybkie reagowanie na sygnały zagrożenia dobra dziecka	– Liczba rodzin objętych działaniami interwencyjnymi – Liczba działań realizowanych we współpracy z GKRPA i ZI – Liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego – Liczba działań informacyjnych
3. Promowanie wartości rodziny, wzmacnianie więzi rodzinnych i integracji społecznej oraz podnoszenie świadomości społecznej	– Organizowanie wydarzeń integrujących rodziny w środowisku lokalnym – Działania edukacyjne dotyczące funkcjonowania współczesnej rodziny i jej problemów – Upowszechnianie wiedzy o prawach i uprawnieniach rodzin – Wspieranie inicjatyw lokalnych sprzyjających integracji	– Liczba zorganizowanych wydarzeń integracyjnych – Liczba akcji edukacyjnych i informacyjnych – Liczba uczestników działań – Poziom zainteresowania mieszkańców ofertą prorodzinną
4. Rozwijanie i wzmacnianie systemu wspierania rodziny opartego na pracy środowiskowej i deinstytucjonalizacji usług	– Rozwijanie i utrzymywanie systemu asystentury rodziny – Prowadzenie pracy socjalnej z rodzinami z trudnościami	– Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny – Liczba rodzin objętych pracą socjalną – Liczba i rodzaj udzielonego

Cel szczegółowy	Działania	Mierniki realizacji
	opiekuńczo-wychowawczymi – Zapewnienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego (psychologicznego i prawnego) – Organizowanie warsztatów podnoszących kompetencje wychowawcze rodziców – Rozwijanie wsparcia środowiskowego dla rodzin	poradnictwa specjalistycznego – Liczba warsztatów i liczba uczestników
5. Podnoszenie jakości i dostępności systemu wspierania rodziny	– Podnoszenie kwalifikacji zawodowych kadry – Rozwijanie współpracy z organizacjami pozarządowymi – Monitorowanie potrzeb rodzin i dostosowywanie oferty wsparcia – Prowadzenie działań informacyjnych	– Liczba szkoleń i liczba przeszkolonych pracowników – Liczba podmiotów współpracujących – Liczba działań informacyjnych – Stopień realizacji zaplanowanych działań

9. Finansowanie

Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny finansowana będzie przede wszystkim ze środków własnych Gminy Tarnowo Podgórne, zabezpieczanych corocznie w uchwale budżetowej. Środki te przeznaczone będą na realizację zadań własnych gminy z zakresu wspierania rodziny, w tym na działalność Ośrodka Pomocy Społecznej, wsparcie asystenta rodziny, funkcjonowanie placówek wsparcia dziennego, pomoc materialną i rzeczową dla rodzin oraz działania profilaktyczne i edukacyjne.

Program może być również współfinansowany z dotacji celowych z budżetu państwa oraz środków zewnętrznych, w szczególności funduszy Unii Europejskiej, przeznaczonych na rozwój usług społecznych i działania profilaktyczne.

Dodatkowym źródłem finansowania Programu będą środki przekazywane w ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi, realizującymi zadania z zakresu wspierania rodziny.

Wysokość środków przeznaczonych na realizację Programu uzależniona będzie od zakresu zaplanowanych działań oraz możliwości finansowych gminy.

Środki finansowe na realizację Programu zabezpieczane będą corocznie w budżecie Gminy Tarnowo Podgórne.

10. Przewidywane efekty realizacji Programu

Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny przyczyni się do wzmocnienia lokalnego systemu wsparcia rodzin oraz poprawy jakości życia mieszkańców Gminy Tarnowo Podgórne. Podejmowane działania umożliwią skuteczniejsze reagowanie na potrzeby rodzin przeżywających trudności oraz zapobieganie eskalacji problemów społecznych.

Przewidywane efekty realizacji Programu obejmują w szczególności:

- poprawę funkcjonowania rodzin w zakresie wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- zwiększenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego rodzin poprzez zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dzieci,
- ograniczenie występowania sytuacji kryzysowych w rodzinach dzięki wczesnej interwencji i działaniom profilaktycznym,
- wzrost kompetencji wychowawczych rodziców i opiekunów,
- poprawę sytuacji dzieci i młodzieży zagrożonych zachowaniami ryzykownymi,
- zwiększenie dostępności wsparcia środowiskowego, w tym pracy asystenta rodziny oraz poradnictwa specjalistycznego,
- wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz rodziny,
- wzrost świadomości społecznej w zakresie praw i potrzeb rodzin,
- poprawę jakości i efektywności lokalnego systemu wspierania rodziny,
- ograniczenie skali długotrwałego korzystania z pomocy społecznej przez rodziny.

Realizacja Programu wpłynie pozytywnie na integrację społeczną rodzin oraz stworzy warunki sprzyjające ich samodzielności i stabilnemu funkcjonowaniu w środowisku lokalnym.

11. Koordynowanie i realizacja Programu

Koordynatorem Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie Podgórnym.

Do zadań koordynatora Programu należy w szczególności:

- koordynowanie realizacji działań przewidzianych w Programie,
- inicjowanie i rozwijanie współpracy pomiędzy podmiotami realizującymi zadania z zakresu wspierania rodziny,
- monitorowanie realizacji Programu oraz gromadzenie danych niezbędnych do oceny stopnia jego realizacji,
- sporządzanie informacji i sprawozdań z realizacji Programu,
- identyfikowanie potrzeb rodzin i inicjowanie działań odpowiadających na zdiagnozowane problemy,
- podejmowanie działań na rzecz zapewnienia spójności Programu z innymi dokumentami strategicznymi gminy.

Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny odbywać się będzie przy współpracy następujących podmiotów:

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie Podgórnym, w szczególności poprzez pracę socjalną, asystenturę rodziny, poradnictwo specjalistyczne oraz działania profilaktyczne i edukacyjne,
- Placówki oświatowe (żłobki, przedszkola, szkoły), realizujące zadania edukacyjno-wychowawcze oraz działania wspierające dzieci i rodziny,
- Placówki Wsparcia Dziennego i świetlice środowiskowe, zapewniające opiekę, wsparcie wychowawcze oraz organizację czasu wolnego dzieci i młodzieży,
- Placówki ochrony zdrowia, realizujące działania z zakresu profilaktyki zdrowotnej oraz opieki medycznej,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, prowadząca działania profilaktyczne i interwencyjne w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom,

- Zespół Interdyscyplinarny, koordynujący działania w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej,
- Organizacje pozarządowe, realizujące zadania publiczne z zakresu wspierania rodziny na podstawie zlecenia gminy lub w ramach współpracy partnerskiej,
- Gminny Ośrodek Kultury, biblioteki oraz podmioty prowadzące działalność sportowo-rekreacyjną, realizujące działania integracyjne i profilaktyczne dla rodzin,
- Parafie i wspólnoty wyznaniowe, prowadzące działalność charytatywną i wspierającą rodziny,
- Samorząd gminny oraz jednostki organizacyjne gminy, w zakresie planowania, finansowania i wspierania realizacji Programu.

12. Podsumowanie

Gminny Program Wspierania Rodziny stanowi kompleksowy dokument określający kierunki działań Gminy Tarnowo Podgórne w zakresie wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Program został opracowany na podstawie analizy danych demograficznych i społecznych, diagnozy lokalnych potrzeb oraz w oparciu o Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Tarnowo Podgórne.

Założone cele i działania Programu koncentrują się na zabezpieczeniu podstawowych potrzeb bytowych dzieci i rodzin, zapobieganiu sytuacjom kryzysowym, wzmacnianiu kompetencji rodzicielskich oraz rozwijaniu wsparcia środowiskowego. Istotnym elementem Programu jest praca socjalna i asystentura rodziny, a także działania profilaktyczne, edukacyjne i integracyjne realizowane we współpracy z instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz rodzin.

Program opiera się na istniejących zasobach gminy, w tym na potencjale Ośrodka Pomocy Społecznej, placówek oświatowych, placówek wsparcia dziennego, organizacji pozarządowych oraz innych partnerów lokalnych. Przyjęte rozwiązania wpisują się w kierunek deinstytucjonalizacji usług społecznych, zakładający udzielanie wsparcia jak najbliżej rodziny i jej środowiska życia.

Realizacja Programu przyczyni się do wzmocnienia lokalnego systemu wspierania rodziny, poprawy funkcjonowania rodzin, zwiększenia dostępności wsparcia oraz ograniczenia skali problemów społecznych. Program stanowi podstawę do prowadzenia spójnej i długofalowej polityki prorodzinnej w Gminie Tarnowo Podgórne.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 176 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja gminnych programów wspierania rodziny. Program Wsparcia Rodzin w Gminie Tarnowo Podgórne stanowi odpowiedź na zidentyfikowane potrzeby lokalnej społeczności, w szczególności w zakresie przeciwdziałania kryzysom rodzinnym, wspierania kompetencji wychowawczych oraz zapobiegania umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej.

Rodzina jako podstawowa komórka społeczna wymaga wsparcia w sytuacjach trudnych, takich jak problemy opiekuńczo-wychowawcze, bezradność w sprawach życiowych, trudności ekonomiczne, zdrowotne czy społeczne. Wczesna interwencja oraz działania profilaktyczne pozwalają ograniczyć skalę problemów i zmniejszyć koszty społeczne oraz finansowe ponoszone przez gminę w przyszłości.

Program zakłada kompleksowe i zintegrowane działania realizowane we współpracy pomiędzy instytucjami gminnymi, służbami społecznymi, placówkami oświatowymi, ochroną zdrowia oraz organizacjami pozarządowymi. Szczególny nacisk położono na działania wspierające rodzinę w jej środowisku zamieszkania, wzmacniające samodzielność i odpowiedzialność jej członków.

Przyjęcie Programu umożliwi skuteczną realizację zadań własnych gminy, uporządkuje podejmowane działania oraz stworzy podstawę do ubiegania się o środki zewnętrzne na realizację zadań z zakresu wsparcia rodziny.

Mając powyższe na uwadze, podjęcie uchwały jest w pełni zasadne.